

Forsendelse ved almindeligt brev giver en betydelig grad af sikkerhed for, at meddelelsen afleveres på adressen eller returneres til afsenderen, når aflevering ikke kan ske. Postvæsenet skønner således, at under een promille af de almindelige breve, som afsendes, efterfølgende reklameres. Selv om brevet er behørigt afleveret af postvæsenet, er det imidlertid ikke sikkert, at adressaten har modtaget forsendelsen. Adressaten kan være flyttet uden at give postvæsenet besked om adresseændringen, eller den pågældende kan være bortrejst, indlagt på sygehus, vare-tægtsfængslet osv. På den anden side bør det i vidt omfang kunne forudsættes, at den, der forlader sin adresse, sørger for, at post videresendes, og at der i øvrigt sikres mulighed for at kunne opnå kontakt med den pågældende.

Retsplejelovens regler om genoptagelse af behandlere sager må desuden ses ikke mindst som en retssikkerhedsgaranti i tilfælde af, at gennemførelsen af en processuel meddelelse svigter, således at domstolene ved vurderingen af en begæring om genoptagelse vil kunne lægge betydelig vægt netop på dette forhold.

Retssikkerhedsmæssige hensyn kan efter Justitsministeriets opfattelse derfor ikke være til hinder for indførelse af regler om, at visse processuelle meddelelser, som efter de gældende regler skal forkyndes, kan gives ved almindeligt brev, når adgangen til genoptagelse yder en effektiv beskyttelse i de meget få tilfælde, hvor meddelelsen ikke skulle komme frem. Når der kan opstå spørgsmål om at frihedsberøve den, til hvem meddelelsen er rettet, hvis den pågældende ikke møder, vil adgangen til genoptagelse ikke altid være en effektiv beskyttelse. Kravet om forkyndelse bør derfor ikke opgives i disse tilfælde.

Den skitserede ordning foreslås af de nævnte grunde gennemført ved en ophævelse af kravet om forkyndelse af de nedennævnte processuelle meddelelser.

Det bemærkes i øvrigt, at de bestående muligheder for genoptagelse skønnes at være så rummelige, at forslaget uden betænkeligheder kan gennemføres inden for rammerne af de gældende regler om genoptagelse.

4.3. De enkelte forslag

4.3.1. Forkyndelse af stævningen i civile sager i 1. instans

Der foreslås indført en ordning, hvorefter retten kan bestemme, at stævningen i en borgerlig 1. instanssag ikke skal forkyndes. Retterne kan således vælge at fortsætte som hidtil eller iværksætte nyordningen, eventuelt alene for visse sagstyper.

Desuden foreslås det at skabe hjemmel for, at retten kan afvise en sag, når stævningsmandsforkyndelse viser sig umulig på grund af mangelfulde adresseoplysninger.

I betænkning nr. 1202/1990 var arbejdsgruppen opmærksom på, at et forslag om at anvende forkyndt betalingspåkrav som udlægsgrundlag overvejedes i Justitsministeriet. Dette forslag var indeholdt i Retsplejerådets betænkning nr. 1201/1990 om modernisering og forenkling af tvangsfuldbyrdelsen.

For det tilfælde, at en sådan nyordning ikke ville blive gennemført, indeholdt arbejdsgruppens betænkning i et bilag udkast til ændring af retsplejelovens regler, således at retten i visse civile sager kan bestemme, at der ikke skal ske forkyndelse af stævningen.

I forbindelse med høringen over Retsplejerådets betænkning om forenkling af tvangsfuldbyrdelsen fremkom der væsentlige indsigelser mod anvendelse af forkyndt betalingspåkrav som udlægsgrundlag. Det foreliggende forslag baserer sig derfor på det ovennævnte alternative forslag fra arbejdsgruppen.

Den, der ønsker en meddelelse forkyndt, har efter gældende ret ingen sanktioneret pligt til at give rigtige og tilstrækkelige oplysninger til brug ved forkyndelsen. I princippet kan man således overlade undersøgelsen af adresseforhold til stævningsmanden, subsidiært politiet. I praksis forekommer der et væsentligt antal unøjagtigheder i angivelserne af sagsøgtets navn og adresse i borgerlige sager. Udgiften til opklaring betales i vidt omfang af statskassen, jf. § 165, stk. 2.

Forslagets hovedsigte er en forenkling af retsplejelovens regler og dermed en begrænsning af det offentliges udgifter til forkyndelse, herunder ved at tilskynde til større nøjagtighed og aktualitet i adresseangivelserne, og at flytte risikoen for mangelfuld adresseoplysning m.v. til sagsøgeren. Den foreslåede ordning må antages at kunne bidrage til et øget tempo i behandlingen af et stort antal borgerlige sager.

Mange sagsøgte har ingen folkeregisteradresse. Det gælder juridiske personer som organisationer, selskaber, firmaer og lignende. Det ville være uoverkommeligt for domstolene at kontrollere rigtigheden af de meddelte adresseoplysninger, medmindre man forlangte dokumentation derfor. Selve prøvelsen af en sådan dokumentation ville som følge af det store sagsantal indebære et betydeligt merarbejde, der ville overstige eller kraftigt opveje besparelsen på forkyndelsesområdet. Også fysiske personers folkeregisteradresser er periodevis uaktuelle, idet der kan gå en vis tid, inden en flytning registreres, eller fordi adressaten er bortrejst, indlagt på sygehus, vare-tægtsfængslet osv.